

2-İKLİM VE HAVA OLAYLARI

a) Hava Olayları

Dünyayı en dıştan saran hava tabakasına atmosfer denir. Atmosferde azot, oksijen ve diğer gazlar bulunur. Atmosferde bulunan gazlarının dünyanın aşırı ısınmasını ve aşırı soğumasını önler.

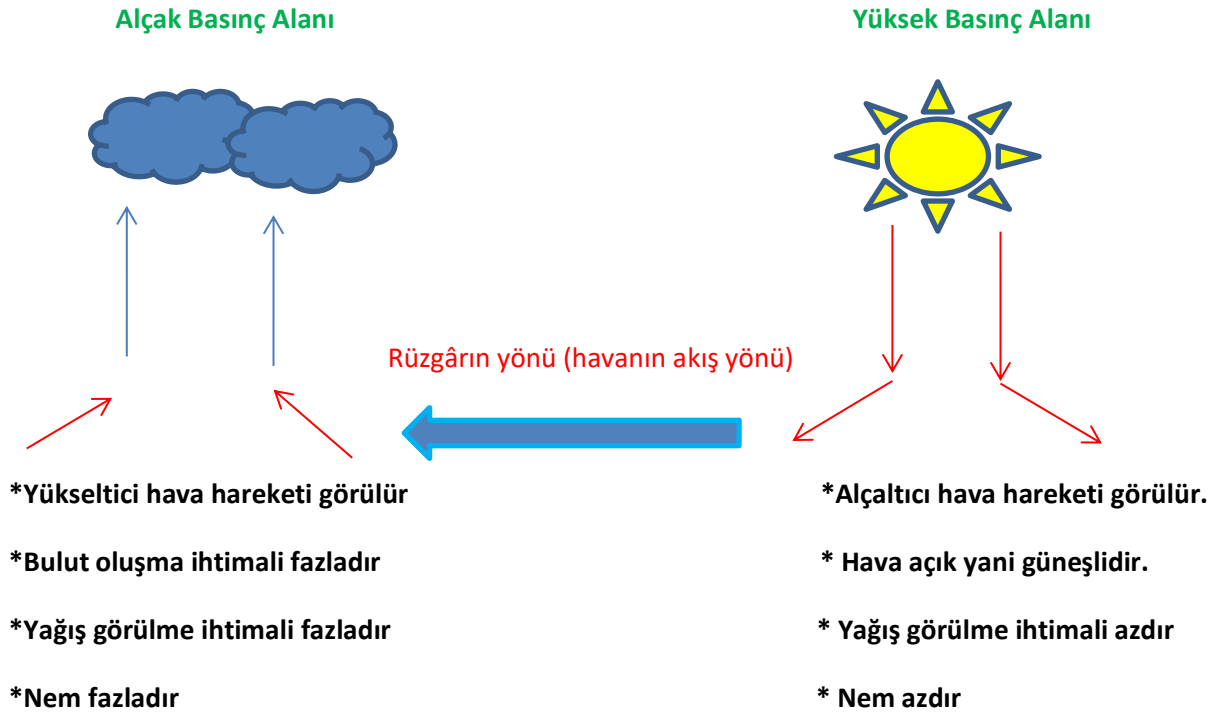
Atmosferde meydana gelen değişmelere **hava olayı** denir. Hava olayları; basınç, rüzgâr, nem, yağış sıcaklık gibi değişkenlerdir.

Belirli bir bölgede ve kısa süreli meydana gelen hava olaylarına **hava durumu** denir.

Atmosferde bulunan gazlar ağırlıklarından dolayı yeryüzüne bir basınç yaparlar. Buna **açık hava basıncı** denir.

Isı alarak sıcaklığı artan havanın yeryüzüne yaptığı basınç azalır. Hava basıncının azaldığı yeryüzü bölgelerine **alçak basınç alanı** denir.

Isı vererek sıcaklığı azalan havanın yeryüzüne yaptığı basınç artar. Hava basıncının arttığı yeryüzü bölgelerine **yüksek basınç alanı** denir.

Rüzgâr: Hava tanecikleri yüksek basınç alanından alçak basınç alanına doğru hareket ederler. Bu olaya rüzgâr denir. Rüzgârlar hızına ve çevreye etkilerine göre farklı isimler alırlar. Meltem, yel, fırtına, kasırga, hortum gibi.

Rüzgârı ölçen alete **anemometre** denir.

Nem: atmosferdeki su buharına **nem** denir. Su buharı yoğunlaşarak yağmur, kar, dolu, çiy ve kırağı olarak yeryüzüne döner.

Nem ölçen alete **higrometre** denir.

Yağmur: Atmosferdeki su buharının yoğunlaşması sonucu oluşan su damlacıklarının yeryüzüne düşmesi şeklindeki yağış biçimidir.

Kar: Atmosferdeki su buharının buz kristallerine dönüşüp birleşerek yeryüzüne düşen yağış biçimidir.

Dolu: Atmosferdeki su buharının aşırı soğuk bir havayla karşılaştığında donarak buz toplarına dönüşüp yeryüzüne düştüğü yağış biçimidir.

Çiy: Yeryüzüne yakın su buharının soğuk nesneler üzerinde yoğunlaşması sonucu oluşan yağış biçimidir.

Kırağı: Yeryüzüne yakın yerdeki su buharının donma noktasının(0 ° C) altına düşmesi sonucu buz kristallerine dönüştüğü yağış biçimidir.

Sis: Atmosferdeki su buharının yeryüzüne yakın yerde yoğunlaşmasıdır.

b) Meteoroloji: Hava olaylarını ve değişmelerini inceleyen bilim dalıdır. Meteoroloji ile ilgilenen uzmana **meteorolog** denir.

c) Hava tahminlerinin günlük faaliyetlere etkileri

Meteorologların yatıkları hava tahminleri ile günlük hayatta yapılacak işler planlanır. Çiftçiler ekim, ilaçlama, hasat gibi işlerini, balıkçılar denize açılma ve avlanma planlarını, pilotlar uçuş planını, kaptanlar yolculuk planını, hatta biz de günlük kıyafet seçimlerimizi hava tahminlerine göre yaparız.

ç) İklim: Bir bölgede uzun yıllar görülen hava olaylarının ortalamasına **iklim** denir.

İklimi inceleyen bilim dalına **klimatoloji** denir. İklim alanında çalışma yapan bilim insanına ise **klimatolog** denir.

!!! İklimi tanımlayabilmek için en az **35-40** yıllık hava olaylarının gözlemlenmesi gerekir.

Ekvatorial iklim

Tropikal iklim (Subtropikal – Savan) ,Muson iklimi,Çöl iklimi ,Akdeniz iklimi,Karadeniz iklimi

Karasal iklim iklim çeşitlerine örnektir.

Ülkemizde, Karasal iklim, Karadeniz iklimi ve Akdeniz iklimi görülmektedir.

Karasal İklim: Kışları soğuk ve yağışlı, yazları ise kurak ve sıcak geçer. Yaz kış sıcaklık farkı **fazladır**.

Bitki örtüsü **bozkır**dır.

Karadeniz iklimi: Her mevsim yağışlıdır. Yaz kış sıcaklık farkı **azdır**. Bitki örtüsü **orman**dır.

Akdeniz iklimi: Kışları yağış ve ılık, yazları sıcak ve kuraktır. Bitki örtüsü **bodur ağaç** ve **makidir**.

İKLİM	HAVA OLAYLARI
Özellikleri geniş bir bölgede geçerlidir.	Özellikleri dar (belirli) bir bölgede geçerlidir.
Çok uzun zaman içinde aynı kalan ortalama hava şartlarıdır (atmosfer olaylarının ortalamasıdır).	Kısa bir süre içinde (günlük, haftalık gibi) etkili olan hava şartlarıdır.
İklim olaylarını inceleyen bilim dalına klimatoloji (iklim bilim) denir.	Hava olaylarını inceleyen bilim dalına meteoroloji denir.
Klimatoloji ile uğraşan bilim insanlarına klimatolog (iklim bilimci) denir.	Meteoroloji ile uğraşan bilim insanlarına meteorolog denir.
En az 30 – 35 yıllık hava durumuna ait ortalama veriler ile belirlenir.	Günün 07.00, 14.00 ve 21.00 olmak üzere farklı saatlerinde yapılan günlük gözlemlerle belirlenir.
Değişkenlik azdır.	Değişkenlik fazladır.
İklimden bahsedilirken kurak, yağışlı, soğuk, sıcak gibi ifadeler kullanılır.	Hava olaylarından bahsedilirken güneşli, rüzgârlı, yağmurlu gibi ifadeler kullanılır.
İklim kesinlik bildirir.	Hava olayları tahminidir.

KÜRESEL İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Atmosferde birikerek güneş ışınlarının yeryüzünden uzaya yayılmasını engelleyen gazlara sera gazları denir. Bu gazlar (metan, karbondioksit) özellikle fosil yakıtların tüketiminde daha fazla ortaya çıkar. Sonuçta atmosferin daha fazla ısınmasına neden olur. Dolayısıyla Dünya’ da **küresel iklim değişikliği** görülür.

Küresel İklim Değişikliğinin Bazı Sonuçları Şunlardır;

- *İçilebilir su oranı azalmaktadır.
- *Meteorolojik afetler(sel, heyelan, kuraklık...) artmaktadır.
- *Tarımsal verim azalmaktadır.
- *Bazı canlı türlerinin nesli tükenmektedir.

!!! Küresel iklim değişikliğine karşı en etkili yöntem fosil yakıt yerine yenilenebilir enerji kaynakları (güneş, rüzgâr...) kullanılmalıdır.